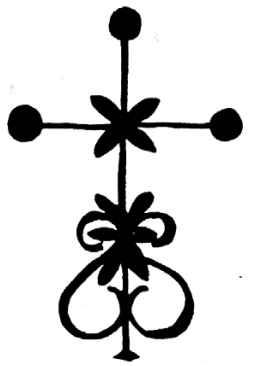

TARVAS KOTISEUTULEHTI

N:o 2
2022

Toimittanut Kalervo Mäkinen

Julkaisijat Kotiseutuyhdistys Tarvaiset ja Liedon srk

MUUTOSTEN AJAN TERVEHDYS,

Liedon kaupungin puolesta haluan tervehtiä kaikkia Tarvas Kotiseutulehden lukijoita. On suuri ilo kirjoittaa näin perinteiseen lehteen. Näihin lehden olemassaolon lähes 50- vuoteen on mahtunut varmasti monenmoista muutosta ja jälleen olemme yhden suuren muutoksen, sote uudistuksen, äärellä.

Ensi vuoden alussa, kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut sekä koko pelastuslaitos, siirtyvät Varsinais-Suomen maakunnallisen hyvinvointialueen Varhan hallinnoitavaksi. Kaupungin työntekijöistä siirtyy uudistuksen yhteydessä noin 1/3 ja kaupungin kuluista noin 1/2. Tämä on tietysti merkittävä muutos kaupungin toimintaan. Käytännössä tämä tarkoittaa, etteivät Liedon kaupungin päättäjät enää päätä miten terveyden ja sosiaalihuollon palvelut hoidetaan Liedon alueella. Päättöksenteko siirtyy paljon kauemmaksi.

Laki määrittää, että tulevaisuuden kaupunki keskittyy edistämään asukkaidensa hyvinvointia. Onnistuaksemme tässä tavoitteessa meidän pitää omien palveluidemme kehittämisen lisäksi kehittää yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointialueen käynnistäminen on teknisestikin niin iso ”puristus”, että heiltä voi vahingossa jäädä joku asia huomioimatta. Liedon kaupungin tehtävä on silloin tulla mukaan auttamaan kaupunkilaista ja muistuttamaan hyvinvointialuetta sen velvollisuuksista. Tämä edunvalvonta tehtävä on alkuvaiheessa hyvin tärkeä. Muutaman vuoden päästä, kun Varhan

toiminta on vakiintunut, niin olen luottavainen, että edunvalvonnan tarve vähenee.

Sote uudistus rahoitetaan verovaroin. Ajatuksena on ollut, että kansalaisen veroprosentti ei uudistuksessa, ainakaan ensimmäisen vuoden aikana, muutu lainkaan. Verotuloja vain ohjataan kuntien sijasta myös hyvinvointialueille. Teknisesti tämä toteutetaan, niin, että kaikkien kuntien verotuloista päätettiin vähentää sama prosentti. Pitkällisten laskelmien päätteeksi valtiovarainministeriö päätyi esittämään 12,64% vähennystä jokaisen kunnan veroprosenttiin.

Liedon kaupungin veroprosentti vuonna 2022 on ollut 19,5%. Kun siitä vähennetään 12,64%, joka siis menee Varhan toiminnan rahoittamiseen, jää Liedolle loppujen toimintojen rahoittamiseen 6,86% veroprosentin kokoinen osuus. Rahana tämä tarkoittaa, että aikaisempi 92 miljoonan euron verokertymä vähenee Liedon kaupungin osalta 45 miljoonaan euroon.

Tämän muutoksen edessä kunnat ovat eriarvoisessa asemassa. Osa kunnista painiskelee väestön vähenemisen kanssa ja osa kipuilee väestön kasvun kourissa. Liedon kaupunki on juuri tulleen tutkimuksen mukaan, yhdessä Espoon, kanssa Suomen 4. elinvoimaisin kunta. Meidän väestörakenteessamme on paljon lapsia ja lapsiperheitä. Kaupungin toisen tärkeä tulolähteen eli valtionosuusjärjestelmän kannalta tämä on meille hyvä asia. Meidän valtionosuutemme ovat hyvällä tasolla. Niissä kunnissa, joissa se-

nioreitten suhteellinen osuus on suuri on kunta verotulojen lisäksi saattanut menettää jopa yli 80% valtion osuuksistaan. Tämä johtuu tietenkin siitä, että valtionosuus järjestelmä on ollut tiiviisti sidottuna sote-palveluihin.

Vaikka tulevaisuus on vielä hieman sumun peitossa, ei ole syytä vaipua synkkyYTEEN. Myös mahdollisuuksia on paljon. Mikäli sote-uudistus onnistuu kohtuullisestikin ja löydetään uusia parempia tapoja palvella kansalaisia, niin se

hyödyttää meitä kaikkia. Myös kaupungin uudistuva rooli voi parhaimmillaan johtaa kaupunkilaisten elämänlaadun ja hyvinvoinnin nousuun. Itse olen aina ollut optimisti ja haluankin siksi näin lopuksi todeta: Hyvä tästä tulee!

Toivotan kaikille Tarvas Kotiseutulehden lukijoille hyvinvoivaa tulevaisuutta.

Mika Ingi

Liedon kaupunginjohtaja

HENKILÖITÄ TARVASJOEN HISTORIASTA

Olemme edellisissä Tarvas-lehden numeroissa kertoneet Tarvasjoen historiaan liittyvistä henkilöistä jo vuosilta 1316 aina 1800-luvun loppuvuosille saakka. Nyt jatkamme jo 1900-luvulle.

Selma Tamminen (s. 1879, k. 1952) Juvan kartanon tallimiehen August Henriksonin tytär. Selma oli yksi maakuntamme viimeisiä eläinsairauksien kansanparantajia, joka laajalti tunnettiin nimellä Moisio Selma. Hän oli avioituttuaan, vuonna 1907, asunut jonkin aikaa Metsämaalla, mutta aviomiehen lähdettyä Amerikkaan ja sieltä palaamatta, Selma tuli takaisin Tarvasjoelle. Jo 1800-luvulta asti oli Tarvasjoella eläinten tauteja parantanut Juho Virtanen eli Moisio, kuten kansa häntä talonsa mukaan kutsui. Häntä pidettiin hyvin taitavana itseoppineena kansanparantajana. Kun hänen vaimonsa sairastui vaikeasti, otti hän Selman talouteensa auttamaan. Moisiolta Selma oppi nopeasti eläinten parannustaitoja ja seurasi häntä ympäri maakuntaa auttaen vanhenevaa miestä. Selma voitti nopeasti ihmisten luottamuksen ja hänen taitojaan alettiin pitää pian yhtä hyvinä. Kerrotaan heidän jopa sairauksista, lääkkeistä ja hoitotavoista opettaneen toinen toisiaan. Niinpä, kun Moisio yhtäkkiä sairastui 1926 jodimyrkytykseen ja kuoli, jatkoi Selma yksin parantajan ammattiaan.

Vielä 100 vuotta sitten eläinlääkäri oli harvinaisen vieras, joka voitiin kutsua vain arvokkaan eläimen äärimmäiseen hätään. Ne olivat piirilääkäreitä, joista lähin Kaarlo Korpela oli tullut Pöytyälle 1930-luvulla. Kuntien yhtei-

nen eläinlääkäri tuli Karinaisiin 1941. Monella viljelijällä ei yksinkertaisesti ollut varaa kutsua lääkäriä. Selma taas oli tunnettu pienistä palkkioista, taisi joskus jäädä lämpimäisleepään. Toista oli myös Selman hoidon huolellisuus, sillä hän voi tarpeen mukaan viipyä talossa useampia päiviä ja jopa nukkua lehmän vierellä yön. Kerrotaan hänellä olleen hyvät suhteet apteekkeihin lääkkeiden saannissa ja sekoituksia hän teki itse. Hänen kerrottiin nopeasti todenneen taudin ja sairauden aiheuttajan ja tunteneen parhaan hoitokeinon. Käsivälitteisten puhelinkeskusten aikaan ne välittivät Selmaan yhteyden, mutta hitaat kulkuvälineet laajalla alueella hidastivat usein hänen saapumistaan taloihin. Sotien jälkeenkin vielä, kun jo eläinlääkäri oli saatavilla, monet viljelijät luottivat Selmaan ja hänen taitoihinsa heitä enemmän. Niinpä hän jatkoi praktiikkaansa vielä lähes 70-vuotiaana. Tarvas 1/ 1980

Arvid Sipilä (s.1893, k.1988) Liedonperän Sipilän Juha ja Edla Sipilän poika. Maanviljelijä Mannin tilalla, teurastaja ja maakunnan tunnetuin huutokauppareklari. Arvi Sipilä, joka maakunnassa tunnettiin usein paremmin kotitilansa Manni nimellä, eli aikana, jolloin kaupamuotona vuosisatainen huutokauppa perinnetoimi laajemmillaan. Tosin sosiaalihuollon huuto-

kuva Risto Sipilän kotialbumi

Arvid Sipilä

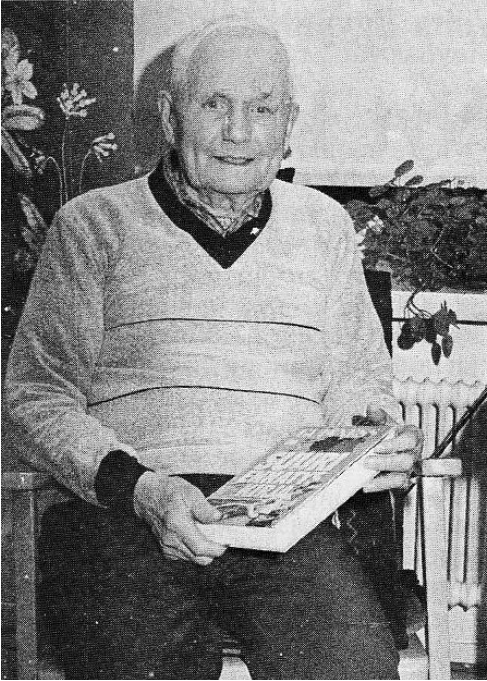
tolaisajasta oli jo kunnallishallinnon edistyessä päästy, mutta markkinatalouden voimistuessa kauppa ja rahan merkitys kasvoi voimakkaasti. Perinnönjaon selvityksessä kuolinpesien huutokaupat kasvoivat monipäiväisiksi ja markkinoi-

den eläinhuutokaupat varsinkin hevosten osalta veivät ainakin päivän. Rakentamisessa annettiin lisääntyvästi urakoita ja maataloudenkin kehityessä sen töistä osa, mm. suurien veto-ojien kaivu, myytiin urakaksi huutokaupalla. Suuriksi tapahtumiksi kasvoivat varsinkin pula-ajan surulliset pakkohuutokaupat, jossa meklarit taidot usein ratkaisivat taloudellisen tuloksen. Jo 1800-luvulla huutokaupoista oli tullut suosittu kansanjuhla, jopa ravintotarjoiluineen. Huutokaupassa meklari oli pääesiintyjä ja juontaja.

Arvi Sipilän meklarin ura alkoi jo nuorena, ennen maamme itsenäistymistä ja jatkui yli 60 vuotta. Erittäin sanavalmiina, välillä huumoria viljellen, hän pystyi luomaan huutokaupasta kuin näytelmän, jossa hän ohjasi kilpailevat huutajat. Hänen oikeamielisyyteensä ja tasapuolisuuteen luotettiin. Taitavalla ihmistunteuksella hän saattoi korostaa huutajille esineen arvoa tai nähdessään huutojen menevän suureen ylihintaan hän saattoi varoittaa, että ”kattoka pussiin, huuto täytyy maksaa kans”. Sipilän meklarin ura ja maine toi hänelle töitä myös liike- ja teollisuuslaitosten liittymis- ja loppuunmyyntitilanteissa ja mm. TYKSin sairaalan saneerauksen kalusteiden myynnissä.

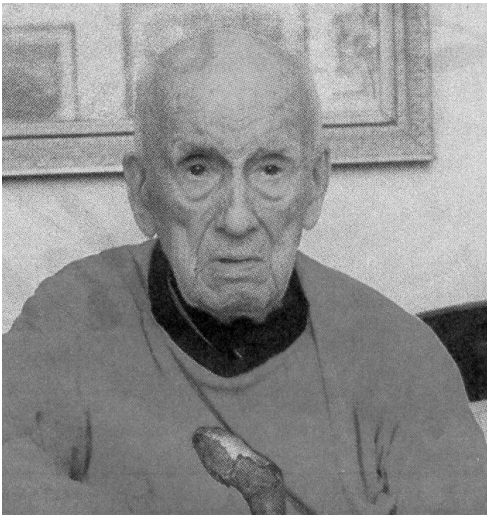
Jatkaa seuraavalle sivulle...

... jatkuu edelliseltä sivulta.

Otto Vesamo

Otto Vesamo (s.1895, k. 1990.) Vanhemmat Kaarle ja Maria Akren Kirkonkylän Vähätalo. Maanviljelijä, Takatalon tila. Ensimmäinen tarvasjokelainen, joka pääsi Guinness World Records eli ennätysten kirjaan vuonna 1986. Hän oli tuolloin maailman pisimpään yhtäjaksoisesti samassa luottamustoimessa toiminut henkilö. Tuo toimi oli asutuslautakunta 1919-1973 eli 54 vuotta. Tämän luottamusviran taustalla oli, että kun hän vapaussodassa haavoituttuaan ja kotiseudulle palattuaan, ryhtyi sopimaan ja kirjoittamaan torpparien itsenäistymisen kauppakirjoja (noin 100 kirjaa kolmin kappalein), hän samalla tuli asutuslautakunnan jäseneksi. Vesamosta kerrotaan samalla, että hän toimi rinnakkaisesti yhteensä 314 vuotta eri luottamustoimissa, mm. 1934-1964 kunnanhallituksessa, josta puheenjohtajana 17 vuotta, kirkkovaltuustossa 34 vuotta ja osuuskaupan hallituksessa 40 vuotta. Erityisesti Vesamo toimi kunnan edustajana kunnan vanhuushuollon ja läänin sosiaali- ja terveysalan yhtymissä. Tarvas 2 / 1986.

Erkki Yrjänä

Erkki Urho Yrjänä (s. 1898, k.2000) Vanhemmat Juho ja Emilia Fingerroos Yrjönkyliä Herrasmanni. Erkki eli lapsuutensa ja nuoruutensa maatalouden voimakkaan viljelyn kasvun ja isänmaan itsenäistymisen vaiherikkaina vuosina. Sen voimakkaaseen ja uhrautuvaan henkeen hänet kasvatti toveruus mm. kirkkoherra Turtolan poikien veljessarjan ja tulevan kenraali Aksel Airon kanssa henkisissä ja erityisesti urheilun harrastuksissa. Palattuaan vapaus- ja heimosodasta kotiseudulle maata viljelemään, hän tuli innolla mukaan kaikkeen yhdistystoimintaan. Nuorisoseurassa hän oli ollut jo lapsuudessa ja nyt Tarvasjoki sai järjestääkseen itsenäisyyden ajan ensimmäiset maakunnan laulujuhlat, joiden päätoimikunnan puheenjohtajana Erkki veti ne onnistuneesti. Suojeluskunnan jäsen hän oli numerolla yksi ja sille hän rakennutti mailleen ampumaradan. Samoin hän

junaili kunnalle urheilukentän ja oli urheiluseuran kantavia voimia.

Kunnalliseen elämään Erkki tuli vuonna 1922, ollen kunnansihteeri vuosina 1922-1934 ja kunnallislautakunnan esimies 1929 -1934. Maatalouden järjestötoiminnan hän koki tärkeäksi ja oli Tarvasjoelta ensimmäinen MTK:n Varsinais-Suomen johtokunnassa 1931-1939. Näin hän oli päättämässä mm. Oy. Vehnän perustamista vuonna 1938. Erkki Yrjänän ensimmäinen vaimo puutarhaneuvoja Toini o.s. Rauanheimo (suunnitteli, kartoitti ja istutti mm. Tarvasjoen hautausmaat) kuoli vuonna 1938. Vuotta myöhemmin hän avioitui voimistelunopettaja Irja Timosen kanssa.

Talvisotaan ja jatkosotaan Erkki osallistui ja myös vaimo oli lottana. Lapsettomana pariskuntana Erkki päätti rauhan tultua luopua maanviljelyksestä, myi tilansa ja muutti vaimonsa luokse Poriin. Toimittuaan ensin erään kirjapainon konttoripäällikkönä, hän perusti 1952 Harjavallan paikallislehden ja toimi sen päätoimittajana eläkevuosiin asti. Työnsä ohella ja eläkevuosinaan hän toimi monissa Satakunnan yhdistys- ja luottamustehtävissä. Erityisesti hän oli maineikkaan Porin Mies-Laulun kantavia voimia. Vietettyään 101-vuotisjuhlia mm. Satakunnan kansa uutisoi hänestä Kolmen vuosisadan miehenä ja veteraanilehti neljän sodan veteraanina. Hän julkaisi 1991 omaelämäkerran E. U. Yrjänä: Yhdeksän vuosikymmentä.

Anna Mäkinen

Anna Mäkinen (s. 1898 k. 1975) Vanhemmat Kalle ja Ida Mäkinen Tarvasjoki, Liedonperä, Rasula. Anna oli syntynyt jo Tampereella, jossa taitava kivimies Kalle Mäkinen teki rakennustöitä. Seuraavana perhe muutti Turkuun Mikaelin kirkkoa rakentamaan. Turun vuosina Anna jo nuorena kouluttautui sosiaalialan tehtäviin. Vielä alle 20-vuotiaana hänet valittiin työtuvan johtajaksi Turussa ja Lohjalla ja kaksi vuotta myöhemmin Harjavallan kunnalliskodin johtajaksi. Tällöin hänen vanhempiansa perhe oli jo vuonna 1920 ostanut Tarvasjoelta Puustellin Rasulan torpan ja ryhtyneet maanviljelijöiksi.

Harjavallasta Anna siirtyi Porin sairaalaan, jossa jo hänen sisarensa Tuovi toimi johtavana kätilönä. Koettuaan voimakkaan hengellisen herätyksen ja toimittuaan Porin helluntaiseurakunnan piirissä, Anna alkoi kouluttautua lähetystyöhön. Niinpä hänet siunattiin lähetiksi 1935 ja 7.1.1936 hän lähti lähetystyöhön Kiinan Mantshuriaan yhdeksän muun lähetin kanssa. Tämä ensimmäinen työkausi muodostui 10 vuoden mittaiseksi toisen maailmansodan katkaistessa kaikki yhteydet kotimaahan ja samalla taloudellisen tuen. Toisaalta työ oli erittäin siunauksellinen ja Anna sai oppia paitsi kiinan kielen, myös kansan luonteen ja elämäntavat.

Palattuaan Suomeen vuonna 1946, Anna tuli asumaan vanhempiansa luokse Rasulaan puoleksitoista vuodeksi. Tällöin Kaarlo-veli oli sodasta palattuaan avioitunut Irja Knaapin kanssa ja ottanut talon isännöyden. Vanhalle välle ja Aune-siskolle oli rakennettu uusi asunto. Kiinassa Mao Tse-tung oli vallannut myös Mantshurian, eikä lähetystyö siellä voinut jatkua. Lähdettyään uudelle kaudelle Anna Ruotsiin, USA:n ja Havaijin kautta matkustettuaan, tuli Hongkongiin joulukuussa 1948. Sieltä hän siirtyi Ynnaniin , jossa voi olla työssä vuoden. Vallankumouksen saavuttua myös sinne, Annan oli siirryttävä Taiwanille ja sieltä 1950 Japaniin. Täällä hän teki hedelmällistä lähetystyötä Kiotossa ja Obamassa, mm. kaksi kirkkoa rakennuttaen, vuoteen 1974. Silloin hän sairaana palasi kotimaahan, kuollen vuotta myöhemmin. Tarvas 1 / 1995.

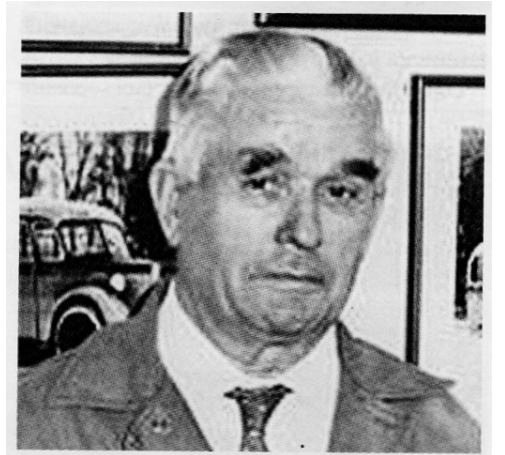
Arvi Kotamäki

Arvi Kotamäki (s. 1900, k. 1965) Vanhemmat Otto ja Maria Virtanen, Horrinen Kotamäki. Kunnallisneuvos 1950. Isännöi Kotamäkeä vuodet 1924-1952. Hän oli käynyt jo nuorena Tuomarniemen metsäkoulun ja innostunut erityisesti metsänhoitoon, mutta koko tilan maa- ja metsätalouden hän hoiti mallikkaasti. Tila oli vuosikymmenet kirjanpito- ja maatalousharjoittelutila. Tarvasjoen yhdistysten luottamustoimia hän otti hoitaakseen ollen mm. Tarvasjoen maamiesseuran puheenjohtaja 1928-1932, maataloustuottajien puheenjohtaja 1939-1957, Osuuspankin hallituksen puheenjohtaja 1928-1965, meijerin hallituksen jäsen 1925 ja puheenjohtaja 1942-1965 ja kirkkovaltuuston varapuheenjohtaja sen perustamisesta 1934, aina kuolemaansa 1965 asti.

Suurimman elämäntyönsä Arvi Kotamäki teki kuitenkin yksityismetsätalouden neuvonnan ja kaupallisen yhteistoiminnan alalla. Maamme itsenäisyyden alussa metsiemme hoidon tila oli erittäin huono ja puunmyyjät täysin ostajien armoilla. Yksityismetsälain astuttua voimaan vuonna 1928 oli Kotamäki valmis heti perustamaan Tarvasjoen-Karinaisten-Marttilan metsänhoitoyhdistystä vuonna 1929. Sen puheenjohtajana hän toimi vuoteen 1965 asti. Yhdistyksen perustamisen alussa elettiin pahinta pula-aikaa, josta selviytymistä vaikeutti metsän myyntien tyrehtyminen. Kotamäen toimiminen Lounais-Suomen metsälautakunnan puheenjohtajana vuodesta 1929 ja työtoveruus syntyi läänin päämetsänhoitajan Ilmari Kalkkisen kanssa, niin se sai heidät ryhtymään metsänomistajien yhteismyyntiyritykseen paperipuun ja kaivospölkkyjen osalta. Siihen markkinat etsi Kalkkinen ulkomailta. Kauppojen synnyttyä yhdistykset järjestivät uitot ja kuljetukset satamiin ja laivaukset. Vuosivuodelta kasvavat puun myyntimäärät ja koko maata koskevat kaupat johtivat vuonna 1934 Metsäliiton syntymiseen. Kalkkisen siirryttyä sen johtajaksi, tuli Kotamäki myös sen hallintoon.

Kun Lounais-Suomen metsänhoitoyhdistysten liitto vuonna 1938 perustettiin, valittiin Arvi Kotamäki sen hallituksen puheenjohtajaksi, jota tointa hän hoiti kuolemaansa 1965 asti. Samoin hän oli Metsänomistajien Paimion Sahan hallintoneuvoston puheenjohtaja, Lounais-Suomen

Sähkön johtokunnan, Vakuutusyhtiö Sammon ja Oy. Vehnän hallituksen jäsen. Metsäliiton ohella hän kuului jäsenenä MTK:n metsävaltuuskuntaan vuodesta 1942 ja oli vahvasti mukana metsänomistajien oman teollisuuden synnyssä.

Emil Heikkilä

Emil Heikkilä (s. 1900 k. 1973) Vanhemmat Kustaa ja Maria Heikkilä, Killalan Heikkilä. Suomen itsenäistymisen ensi vuosina tapahtui autoliikenteen voimakas kehitys, kun ensimmäiset autot hankittiin Tarvasjoellekin. Ensimmäisten yksityisten henkilö- ja kuorma-autojen tulon jälkeen eräät innostuivat uudesta liikennemuodosta, linja-autosta. Vuonna 1923 Suomessa oli jo 40 linja-autoyrittäjää ja seuraavana vuonna aloitti 26. Niiden joukossa oli Emil Heikkilä Tarvasjoelta. Yhdessä nuoremman veljensä Kalle Heikkilän kanssa he aloittivat linjan Marttilasta Turkuun ja seuraavana vuonna Kyrö-Tarvasjoki-Turku linjan. Sitä ajoi nyt Emil ja Kalle Marttilan linjaa.

Alkuaikojen autot olivat vielä pieniä ja samalla kuljetettiin ihmisten ohella tavaraa. Tiet olivat huonokuntoisia ja matka Kyröstä Turkuun ja takaisin vaati neljä tuntia. Teitä alettiin talvisin aurata vasta vuodesta 1929. Samana vuonna Emil sai luvan ensimmäiseen tilausajoon aina Lappiin asti. Vuonna 1935 Emil päätti myydä yrityksensä Kyrön linja Oy:lle ja siirtyi auton korien valmistukseen.

Vuonna 1935 päättivät liikennöitsijät Verner Arvela, Emil Heikkilä ja Volmar Mäkinen perustaa Turkuun autokoritehtaan, joka sijaitsi Piispanpellon alueella, jossa nykyisin on yliopilaskylä ja nimeksi tuli Autokori Oy. Jo ensimmäisenä vuonna tehdas valmisti 52 linja-auton koria. Tuotanto kasvoi aina sotaan asti, jolloin uusia alustoja ei saatu, vaan vanhoja oli korjattava. Sodan jälkeen tuotanto taas vähitellen kasvoi ja vuonna 1951 rakennettiin uusi tehdas Kalevantielle. Someron linja Oy. ja Yrjö Förbom tulivat mukaan. Vuonna 1964 Aimo Laukka tuli yhtiön johtoon. Emil Heikkilä jäi eläkkeelle 1970 ja kuoli vuonna 1973. Yrittäjä aikanaan Emil Heikkilä oli antanut työn ja toimeentulon myös monille tarvasjokelaiselle, kuten hänen aloittamansa yritys vielä myöhemminkin uudessa tehtaassa Liedossa vuodesta 1973 alkaen, milloin Delta Plan, Carrus, Volvo Bus tai Carrus Delta nimellä. Tarvas 1 /2014

110 VUOTTA TÄYTTÄNYT VUORILINNA ON HERÄNNYT UUTEEN ELOON

Tarvasjoen entinen työväentalo, nykyinen nuorisoseurantalo Vuorilinna on herännyt 110-vuotisjuhlavuotensa kunniaksi uuteen eloon. Vuonna 1912 valmistunutta rakennusta pidettiin kymmenen vuotta sitten lähes purkukuntoisena, mutta työväenyhdistykseltä talon ostaneessa nuorisoseurassa asia nähtiin toisin. Onneksi nähtiin, sillä nyt tarvasjokelaisilla on käytössään nykyvaatimukset täyttävä kokous- ja juhlatila.

Vuorilinna on 110-vuotisen historiansa aikana kokenut monia eri vaihteita, jotka ovat kytkeytyneet niin Suomen kuin Tarvasjoen historian vaiheisiin. Talo on nähnyt työväenyhdistysliikkeen nousun, kansalaissodan, vahvan talkoohengen, ”huviteollisuuden” kasvun, rappion ja uuden ajan. Vuorilinnan rappion aikana tarvasjokelaisia palveli Tarvashovi. Uuteen kukoistukseen Vuorilinna nostettiin sattumalta, mutta juuri sopivasti hetkellä, jolloin Liedon kunta päätti luopua Tarvashovin käytöstä.

Vuonna 2006 Tarvasjoen Työväenyhdistyksen täyttäessä 100 vuotta yhdistyksen silloinen puheenjohtaja Satu Kleimola kirjoitti myös Vuorilinnan vaiheista Tarvas-kotiseutulehteen. Kleimola kertoo talossa olleen ennen sotia muun muassa vilkasta näytelmätoimintaa. Sotien hiljaiselon jälkeen taloa laajennettiin ja Vuorilinnasta kehittyi suosittu tanssipaiikka. Vuorilinnaan on myös majoitettu Turun ja Hämeenlinnan välisen uuden valtatie, kymppitien rakentajia 1950-luvulla.

Tarvashovin valmistuminen vuonna 1968 hiljensi Vuorilinnan vähitellen. Tarvasjoen Nuorisoseura oli sitä ennen purkanut oman seurantalonsa, mutta työväenyhdistys onnistui Kleimolan mukaan ylläpitämään Vuorilinnassa toimintaa vuoteen 1973 asti. Vuorilinnan hiljennyttyä työväenyhdistys päätti vuokrata talon ulkopuoliselle taholle. Helmikuusta 1975 huhtikuuhun 1997 Vuorilinnassa toimikin puusepänilike.

Työväenyhdistys elätteli pitkään haavetta Vuorilinnan palauttamisesta entiseen kuntoon ja kuntalaisten käyttöön. Kleimola kertoo yhdistyksen saaneen yhteiskunnallisen rahoituksen turvin laadittua perusparannussuunnitelman, jonka avulla taloa oli tarkoitus ryhtyä korjaamaan.

Näistä remonttisuunnitelmista keskusteltiin myös nuorisoseurassa, joka oli vailla omaa tilaa. Nuorisoseura tarvitsi tilaa erityisesti kesäteatteritoiminnalleen. Kesäteatteri toimi pitkään Päivärinnan pihapiirissä, mutta Hämeen Härkätieltä tulevat liikenteen äänet koettiin hankalaksi. Vuonna 2002 kesäteatteri siirtyikin Vuorilinnaan työväenyhdistyksen vuokralaiseksi. Alkoi kym-

Tarvasjoen Nuorisoseura ry:n remonttitoimikunnan vetäjät Veijo Tapanainen ja Kari Kilkilä yhdessä Matti Tapanin ja Marko Tuomisen kanssa Vuorilinnan peruskorjauksen alkumetreillä vuoden 2015 maaliskuussa.

menen vuoden ajanjakso, jolloin nuorisoseura kiintyi ja kiinnittyi Vuorilinnaan. Työväenyhdistys puolestaan teki pitkää luopumistyötä. Viimein vuonna 2012 työväenyhdistys totesi talon parhaaksi, että se myydään nuorisoseuralle. Vuorilinna vaihtoi omistajaa 10000 eurolla.

Kunniamaininnalla palkittu remontti

Vuorilinnan ostosta käynnistyi Tarvasjoen Nuorisoseuran historian pisin ja merkittävin projekti. Nuorisoseura on aikanaan rakentanut ja laajentanut seurantalonsa. Silloisiakaan ponnituksia ei pidä vähätellä, mutta purkukuntoisena pidetyn Vuorilinnan remontoimista talkoilla nykypäivän vaatimukset täyttäväksi seurantaloksi voi pitää kulttuuritekona. Tekemästään työstä nuorisoseura sai ansaitusti Suomen Kotiseutuliitolta hyvän korjauksen kunniamaininnan.

Perusteluissa raati kiinnitti huomiota erityisesti tilojen esteettömyyteen. ”Kaikessa korjaamisessa ja uudistamisessa on pidetty mielessä säilyttävä ja säästävä korjaaminen. Yhdistys on tehnyt ison työn ja suurelta osin talkootyönä”, raati kiitteli.

Vuorilinnan ostettuaan nuorisoseura linjasi, että Tarvasjoen vanhimpiin rakennuksiin kuuluvana rakennus on kulttuurihistoriallisesti arvokas ja vaalimisen arvoinen. Remontin yhdistys käynnisti vuonna 2015. Edessä oli pitkä ja monivaiheinen projekti, johon tukea saatiin Kotiseutuliitolta useammassa erässä. Talo on käyty läpi katosta kivijalkaan ja ulkoa sisälle. Samalla kun talo pelastettiin uuteen elämään, se myös museoviraston sallimissa määrin modernisoitiin. Enää ei esimerkiksi kesäteatterivieraiden tarvitse käydä vessassa kentätuvalla.

Remontin nuorisoseura onnistui tekemään pääosin talkootyön ja avustusten turvin velkaantumatta. Remontin vaiheita on tarkemmin kirjattu viime vuonna julkaistuun Tarvasjoen Nuorisoseuran vuodet 1996–2021 käsittävään historiikkiin. Remontin suunnittelusta ja avustusten hakemisesta päävastuun kantoi Kari Kilkilä. Veijo Tapanainen toimi Kilkilän rinnalla remonttitoimikunnan vetäjänä. Remontin loppuun saattamisessa Jarkko Mäenpään, Arto Tikan ja Marko Heikkilän työpanos on ollut korvaamaton. Ahkerimpien talkoolaisten joukkoon ovat

lukeutuneet myös Timo Uusitupa ja Ari Tähtinen.

Remontin loppua kohden suurin talkootyöinto laantui, mikä on varsin inhimillistä näin isossa projektissa. Loppumetreillä iski myös korona ja poikkeusajat, mutta syksyksi 2021 Vuorilinna saatiin käyttökuntoon. Pientä tekemistä löytyy edelleenkin, mutta suurin haaste on tästä eteenpäin talon ylläpidossa. Etenkin sähkön hinnan hurja nousu herättää huolta. Nuorisoseurassa toivotaankin, että kyläläiset ottavat talon omakseen ja ahkerasti vuokraavat sitä käyttöönsä. Myös kaikenlainen apu talon ylläpidossa on enemmän kuin tervetullutta.

Uuteen eloon heränneessä Vuorilinnassa on kuluneen vuoden aikana muun muassa esitetty näytelmiä, pidetty iltamia, lauluiltoja ja myyjäisiä, pelattu bingoa sekä järjestetty kokouksia ja juhlia. Tarvetta tällaiselle kylätalolle siis on. Paitsi kulttuuritekona, Vuorilinnan remonttia voikin pitää myös kylän elinvoimatekona.

Marika Timonen

kuvat Marika Timonen

SANA, SALAISUUS, SHHH

Tarvaslehdessä on perinteisesti esitelty uusia seurakunnan työntekijöitä. Tällä kertaa on haastatteluun päässyt juuri työnsä aloittanut, mutta jo viime talven Liedon seurakuntaa palvellut seurakuntapastori Sinikka Pietilä.

Kuka olet ja mistä tulet?

Olen Sinikka Pietilä, Tarvasjoen kirkkoalueen pappi. Olen aloittanut virassa 1.11.2022 ja tämä on tosiaan vakituinen virka, joten ”tulen” jatkossa Tarvasjoelta. Asun Turussa ja lapsuuteni olen kasvanut Kalannissa, joka kuuluu nykyään Uuteenkaupunkiin. Minulle on tuttua maaseutu ja myöskin kuntaliitosasiat.

Mikä on työnkuvasi Liedon seurakunnassa?

Olen Tarvasjoen kirkkoalueen pappi. Lisäksi minulle kuuluu koko seurakunnan alueella työikäisille suunnattu toiminta. Pidän vuosittain kaksi rippikoulua. Teen koko seurakunnan alueella papin perustyötä eli jumalanpalveluksia, kirkollisia toimituksia ja muuta pientä.

Mitkä ovat kirkon kolme aarretta sinun mielestäsi?

Sana, salaisuus ja shhh. Sana viittaa sekä Raamattuun että Jeesukseen itseensä, joka Johanneksen evankeliumissa viittaa itseensä elävänä Sanana. Salaisuus viittaa sakramentteihin, kasteeseen ja ehtoolliseen, sekä koko uskon salaisuuteen. Kaikkea ei voi eikä pidä

selittää auki. Selittämätön voi silti olla totta ja sydämellä ymmärrettävissä. Shhhh viittaa hiljaisuuteen ja tietynlaiseen hiljaisuuteen. Hiljaisuus ei ole pelkästään äänen puutetta vaan se on myös sisimpään asettuvaa Pyhää rauhaa ja lepoa.

Miten kirkko tavoittaisi ihmiset tänä päivänä?

Olemalla tosi ja rehellinen, kohtaamalla ihmiset heidän elämänsä realiteeteissa hyväksyen. Puhumalla Jumalasta ja Jeesuksesta ja tarjoten palasia ihmisten elämän ajatusten palapeliin. Kirkko on yhtä kuin jäsenensä, eli jokaisella meistä on tehtävä toimia kirkon korvina ja käsinä.

Miten sinut tavoittaa?

Useimmiten keskiviikosta sunnuntaihin ja sähköisten viestimien avulla. Sähköposti, puhelinsoitto, WhatsApp mutta myös Facebook, Instagram, TikTok ja Snapchat ovat kanavia joilta minut löytää. Viestejä voi jättää milloin tahansa, vastaan niihin ja olen yhteydessä takaisinpäin mahdollisimman pian, yleensä parin päivän kuluessa.

Mielekäs, mieluisa messu, mitä se sinulla sisältää?

Monia tekijöitä, yhteistä suunnittelua ja sopivasti valmistelua, tuttua musiikkia, eri-ikäisiä ja eri paikoista tulevia ihmisiä. Sanan, salaisuuden ja Shhhh:n.

kuva Eeva Sisso

Terveisesi lukijoille:

On kiva tulla Tarvasjoelle, jossa on hurjan aktiivista porukkaa, järjestöjä ja elämää. Toivotavasti tavataan ja tullaan tutuksi pian! Ja kirkkoon saa aina tulla- älä murehdi, onko vaatteet tarpeeksi hyvät, älä murehdi, pitävätkö lapset liikaa ääntä, älä murehdi, jos olet myöhässä.

Jokainen on tervetullut. Toivota sinäkin muut tervetulleeksi!

Me toivotamme Sinikan tervetulleeksi Tarvasjoelle! Intoa, iloa ja siunausta työhösi!

Haastattelija Minna Mäkinen

2020-LUVUN KINKERIT

Kinkerit tarkoittaa kylän tai alueen kokoon-tumista, jossa vuorollaan kutsutaan kyläläiset tiettyyn kotiin. Mukaan tulee pappi ja kanttori, yhdessä lauletaan ja puhutaan, sitten juodaan kahvit. Riippuen lapsuuden ympäristöstä osalle meistä kinkerit on hyvin tuttu perinne, toisille vieras ja enintään historian oppikirjasta tuttu.

Itselleni kinkerit tuovat mieleen mukavia muistoja lapsuudesta: Pääsi käymään uusiin ja jänniin taloihin, näki tuttuja kylän ihmisiä ja kavereita, kun jaksoi olla aikansa aloillaan, sai mehua ja herkkuja. Nämä illat toivat vaihtelua arkeen. Kinkerit ovat yhteisöllisiä ja tuovat eri-ikäiset ihmiset yhteen. Tarvasjoen kirkkoalueen uutena pappina kinkerit ja kinkerikierroksen valmistelu

antavat myös mahdollisuuden tutustua alueen kylään ja ihmisiin, vaikka en itse henkilökohtaisesti kaikkii kinkereihin varmaan pääsekään.

Tätä kirjoittaessa kevään kinkereitä aletaan hahmotella. Koronarajoitusten aikakauden jälkeen on jo huomattu kaikessa seurakunnan toiminnassa joidenkin asioiden muuttuneen ja toisten pysyneen ennallaan. Pikkuhiljaa opimme, mitä tämä tarkoittaa kinkereiden kohdalla. Mistä kannattaa ehdottomasti pitää kiinni, mikä saa uudistua? Esimerkiksi jonkin Lutherin opin kappaleen sijasta kinkereillä voisi tarkastella liturgiaa ja kirkonmenoja: Mikä sinua on aina ihmetyttänyt? Mitä jokin sana tarkoittaa tai millä sävelmillä aamenia oikein lauletaan? Miten juuri sinä voit löytää oman hom-

man jumalanpalveluksen tiimoilta?

Liedon kirkossa toimii messuryhmiä, jotka koostuvat tavallisista seurakuntalaisista. Messua valmistellaan yhdessä heidän kanssaan. Oman kiinnostuksen mukaan yksi voi lukea tai puhua, toinen voi kerätä kolehtia, kolmas avustaa ehtoollisella. Olisipa hienoa, jos puuhaa ja uusia ihmisiä arkeensa kaipaava löytäisi nämä hommat ja tällaisia ryhmiä saataisiin myös meille tänne Tarvasjoelle. Näistäkin voisi kinkereillä puhua.

Kyläilykulttuuri on muuttunut. Moni häpeää (turhaan!) kotiaan, ellei se näytsä suoraan Instagramista nostetulta. Arkaillemme kutsua ja ottaa kutsun vastaan varsinkaan yhtään vieraampiin

koteihin. Parhaimmillaan kinkerit voivat auttaa kylän uudempia kasvoja asettumaan osaksi yhteisöä. Mitään velvollisuutta kenelläkään ei ole ottaa kinkerivuoroa, mutta toivon, ettei rima nouse liian korkealle. Olennaista on yhdessäolo ja keskustelu. Ne eivät ole paikkaan sidottuja asioita.

Raamatussa on monia esimerkkejä siitä, miten Jumala antaa ihmisille kykyjä ja taitoja, ja kutsuu heidät käyttämään näitä yhteisön hyväksi, Jumalan kunniaksi. Jokainen meistä voi omalla panoksellaan, omien mahdollisuuksien rajoissa rakentaa yhteyttä ja yhteisöä Liedon seurakunnassa. Mikä voisi olla sinun panoksesi? Tule kinkereille pohdimaan sitä muiden kanssa!

Sinikka Pietilä

DIAKONIA 150 VUOTTA

kuva diakoniatyöntekijöiden liiton arkisto

Mathilda Hoffman työskenteli työuransa 52 vuotta, Viipurin Diakonissalaitoksessa, huolehtien lähinnä laitoksen talousdenhoidosta.

Suomessa vietetään tänä vuonna Diakonian juhlavuotta. Syyskuussa tuli kuluneeksi 150 vuotta ensimmäisen diakonissan vihkimisestä tehtävänsä Suomessa. Tuolloin vihittiin diakonissaksi Matilda Hoffman Viipurin Pietari-Paavalin kirkossa. Juhlavuonna on kiinnitetty huomioita erityisesti diakonian vihkimysvirkaan eli ammatilliseen diakoniatyöhön.

Diakonia on muidenkin kuin ammattilaisten tehtävä. Jokainen kristitty voi arjessaan olla lähimmäisenä toinen toiselle monella tavoin. Jokaiselle löytyy varmasti itselle sopiva tapa auttaa. Tarvasjoella on voimissaan naapuri-apu ja yhteinen huolenpito toinen toisista. Se lämmittää mieltä. Mikäli haluaa toimia seurakunnan vapaaehtoistehtävissä, löytyy niistäkin monista tehtävistä varmasti mieluinen itselle. Näitä tehtäviä voi tiedustella meiltä diakoniatyöntekijöiltä. Mikäli tarvitset itse tukea tai apua, käänny rohkeasti puoleemme. Olemme sinua varten.

Taru Sahla diakonissa

kuva Sirkku Ruuskanen

Diakoniatiiimme jäseniä kesän penkkilenkkitapahtumassa Liedon pappilan pihalla. Kuvassa vasemmalta lukien Kaarina, Anneli, Katja ja Annika. Kuvasta puuttuvat Sirkku ja Taru.

Keskusteleva saarna kirkossa 25.9. Eija Isokangas ja Maria Rainio-Alaranta pappina.

Kirkollisvaalit oli 20.11. Tarvasjoella oli ennakkoäänestys 9.-11.11., kuvassa Riitta Aaltonen ja Rauli Vuorinen.

TARVASJOEN SEURAKUNNAN LÄHETYSTYÖN HISTORIAA OSA 1 OMPELUSEUROJEN AIKA

Tarvasjoen seurakunnan lähetystyön alkujuurret ovat varmasti jo 1880-luvulta. Vuonna 1859 perustetun Suomen lähetysseuran ensimmäiset lähetit B. B. Björklund, K. L. Tolonen, Martti Rautanen, K. A. Weikkolin ja Pietari Kurvinen saapuivat vuonna 1869 Ambomaalle lähetystyöhön. Heistä Pietari Kurvinen palasi perheineen siunausrikkaan, mutta erittäin raskaan seitsemän vuoden työkauden jälkeen kotimaahan 1875 ja jatkoi lähetystyötä seuran sananjulistajana yhdeksän vuoden ajan kaikissa seurakunnissa kautta maan.

Suomessa elettiin noina vuosina suurten hengellisten herätysten aikaa, joissa erittäinkin Lounais-Suomessa evankelinen herätys kokosi suuria kansanjoukkoja seuroihin ja juhliin. Näin myös Tarvasjoen seudulla, joihin juhliin myös Kurvinen palavana julistajana saapui puhujaksi lähetystyöstä kertoen. Kurvinen kertoo omista muistelmistaan ensimmäisestä suurkokouksesta Karinaisissa Yli-Simolan ja Käen välisellä mäellä, jossa väkeä oli mustanaan. Juhlien jatkuessa Mannilla kuulijat eivät mahuneet istumaan, vaan seisoivat tiiviisti kuin silakat suolassa.

Marja Mattilan täyttäessä nyt syksyllä 90 vuotta Vanha-Värrillä, siirtyi puhe hänen sukusensa historiaan. Silloin muistui mieleen tarina hänen isoisänsä äidistä, joka oli Vanha-Värrin emäntä Liisa Värri (1826-1910). Hänestä historia kertoo: Hän oli se liki 90-vuotias henkilö, jolta pitäjän nuori pastori kysyi: ”Koska kristin-usko tuli Suomeen?” Kuuluisa vastaus kuului: ”Eiköhän se tullut silloin, kun Kurvinen tuli Afrikasta.” Näin vahvasti Kurvinen oli vaikuttanut evankeliumi- ja lähetysjuhlissaan.

Tarvasjoki oli hyvin kiinteässä yhteydessä Karinaisten kanssa ja J. F. Fingerroosin järjestäessä suuria evankeliumijuhlia Pietari Kurvinen oli usein niillä puhujana. Kun SLEY:n Japaninlähetys alkoi vuonna 1900, olivat sen ensimmäiset lähetit Kurvisen tytär Esteri Kurvinen ja pastori Alfred Wellroos, jonka veli A. R. Wellroos oli ollut Euran koulussa opettajana 1896-1897. Heidän työnsä tukemiseksi kokoonnuttii ompeluseuroihin, joissa kudottiin myytäväksi käsineitä tai sukkia, laulettiin paljon ja luettiin kertomuksia lähetysmailta.

Virallisesti Tarvasjoen seurakunnan Japaninlähetksen ompeluseura mainitaan 8.9.1906 ensi kerran. Se kokoontui kodeissa ja osanottajia mainitaan olleen 20-30 naista. Eniten mukana heitä oli Euralta ja Horrisista, mutta myös Tylilästä Puntari, Suitsulasta Sivunen sekä Juvalta monia perheitä. Tämä lähetyspiiri laajeni sodan jälkeen koko pitäjän alueelle, kunnes se jakautui Kirkonseudun ja Horristen piireiksi, jotka

Historiallinen kuva 1910-luvulta Japaninlähetysompeluseura Minne Laineen luona meijerillä.

kokoontuivat kaksi tai yhden kerran kuukaudessa. Kirkonkulman piiriä johti Liisi Lehtonen ja Horristen piiriä Arvo Eskolan jälkeen Taimi Lehtinen.

Myös Juvalla toiminut Diakonia- ja lähetyspiiri tuki lähetystyötä. Sen muistetaan alkaneen Noholassa Maire ja Kaino Kalliolan lukusilla vuonna 1954. Se toimi melko vilkkaasti yli 50 vuoden ajan kodeissa kokoontuen. Piirin vastuuhenkilönä toimi pitkään Hilka Kuukkala.

Tultaessa 1980-luvulle yhteisöllisyys väheni nopeasti. Ihmisten vierailut naapureissa ja sukulaisissakin vähenivät. Lähes jokaisessa taloudessa alkoi olla televisiot, joiden katsominen supisti vapaa-aikaa ja harrastuksiin osallistumista kaikilla. Näin lähetyspiiri loppui ensin Horrisissa ja se yhdistyi kirkonkulman piirin kanssa. Senkin piirin kokoontuminen siirtyi kodeista seurakuntatalolle, väheten vuosituhaten vaihteen jälkeen lopullisesti. Piiri liittyi seurakunnan yhteiseen lähetystyöhön.

Sata vuotta sitten, vuonna 1922, aloitti toimintansa Suomen Lähetysseuran työtä tukeva Liedonperän lähetyspiiri. Sekin aloitti tavanomaisena neulomaseurana ja kokoontui kodeissa. Yksityiskohtaisesti piirin toiminnasta kertoo sen 100-vuotishistoriikki näin:

Alkuosan teksti Kalervo Mäkinen

Liedonperän lähetyspiiri 100 vuotta

Liedonperän lähetyspiirin toiminta sai alkunsa vuonna 1922. Lähetystyön perinnettä vaalien ja menneitä sukupolvia kunnioittaen, kyläläisten vastuullinen toiminta on jatkunut näihin päiviin asti.

Lähetystyö ja tehtävä

Suomen Lähetysseuran perustamisesta on kulunut 160 vuotta. Suomen Lähetysseura on niistä järjestöistä suurin, joille Suomen evankelisluterilainen kirkko lähetystyönsä on delegoinut. Lähetystyöntekijöistä ensimmäiset lähetit matkustivat Ambomaalle, Namibian pohjoisosiin, 150 vuotta sitten. Työ oli kokonaisvaltaista, paljon muuta, kuin julistustyötä. Lähetit loivat kirjakielen, perustivat, kirjapainon, opettivat kansan lukemaan, lisäksi rakensivat sairaalan ja kehittivät koululaitoksen. Kirkon perustamista siirrettiin, sillä ajatuksena oli ihmisten ymmärtävän, mistä kristinuskon sanomassa on kysymys.

Lähetysseura on kehittynyt 160 vuodessa suureksi järjestöksi, mikä toimii edelleen Namibian lisäksi 29 eri maassa. Lähetysseuran tehtävä, todistus Jumalan rakkaudesta Kristuksessa, on yhä sama, kuin puolitoista vuosisataa sitten. Tämän hetkessä ajattelutavassa on vahvasti esillä ih-

misoikeudet, köyhyyden vähentäminen, ilmaston muutos, naisten ja lasten aseman parantaminen.

Lähetystyö saa alkunsa Liedonperän koulupiirissä

Liedonperän lähetysilta vuonna 2002: Tarvasjoen silloinen kirkkoherra Simo Rundgren oli lukenut seurakuntatilastoja ja havainnut Liedonperän lähetyspiirin aloittaneen toimintansa jo vuonna 1922. Jauholan koululla oli pidetty lähetysjuhlia. Kiinnostuneena asiasta aloitin haastattelun ja perimätietojen keräämisen. Saavutuksena tästä on kyläläisten ja perustajajäsenten lapsien, sekä lapsenlapsien tulkintoja, muistikuvia ja kertomuksia lähetyspiiriin eri vuosikymmeniltä. Lähetyspiiriin nimitys on muuttunut moneen kertaan. Alkuaikoina lähetyspiiristä käytettiin nimityksiä neuloma-, ompelu-, pakana- ja lähetysseura.

Kirkkoherra Väinö Raitala

Muistikuvat Liedonperän lähetyspiiriin alkuaikojista, liittyvät kirkkoherra Väinö Raitalaan (1920-1935). Raitalalla riitti ideoita. Hän osallistui aktiivisesti yhteiskunnalliseen toimintaan ja oli edellisessä paikassa kirkkoherrana mukana myös lähetystyössä.

Kirkkoherra Raitala vieraili usein ystäviensä

luona Liedonperän Puustellissa (Rönnemaa). Kuultuaan kirkkoherralta lähetystyöstä, silloinen Puustellin emäntä Fiina Rönmark, kutsui koolle asiasta kiinnostuneet emännät. Mainittakoon näistä naisista Laila Tapani, Anna Nurmi, Matilda Hinkka (opettajana Liedonperän koululla) sekä Sanni Ylhäisi. Jauholan koulun lähetysjuhlista 1922, näiden aktiivisten naisten aloitteesta, käynnistyi Liedonperän lähetyspiirin toiminta, Liedonperän koulupiirin alueella. Perustajajäsenet toimivat kokoonkutsujina ja vierailijoina tilaisuuksissa nähtiin lähetysssaarnaajia, sillä pappien osallistuminen lähetyspiiritoimintaan oli vähäisempää.

Liedonperän lähetyspiirin kylistä oli mukana Hungerla, Satopää, Jauhola ja Liedonperä. Kokoonumispaikoiksi löytyi yli kolmekymmentä taloa. Osallistujamäärät olivat runsaita, kaikki eivät mahtuneet edes sisälle, jääden oven ulkopuolelle. 1950-luvulla, kotien käydessä ahtaiksi, ajatus oman seurakuntatuvan rakentamisesta tuli ajankohtaiseksi. Kiinnostunein asiasta oli Fiina Rönmark. Myyntiin oli tullut Lepola-niminen kiinteistö. Jostakin tuntemattomasta syystä hankke jäi kuitenkin toteutumatta.

Neulomaseura

Lähetyspiirin toiminta alkuaikoina oli lähinnä naisvaltaista, miesten olettaessa naisten neulovan sukkia pakanalapsille. Hyväntahtoisesti, miehet naureskelivat villasukkien tarvetta lämpimissä maissa. Miehet kuitenkin myöhemmässä vaiheessa, osallistuivat itsekin toimintaan, varsinkin isompien projektien onnistumisessa.

Liedonperän lähetyspiiri on tehnyt vapaaehtoistyötä, sekä tukenut Lähetysseuran työtä useilla varainhankintamuodoilla. Yhteinen talokootyö oli merkittävä, kerättiin paperia, pidettiin huutokauppoja, sekä myyjäisiä ja arpajaisia.

Opettajana Jauholan koululla ollut Matilda Hinkka aloitti ompeluseuratoiminnan. Opettaja Hinkka hankki lankoja, joista kudottiin sukkia ja lapasia. Kankaista syntyi pöytäliinoja ja esiliinoja myytäväksi. Ennen joulua oli tapana pitää huutokauppa. Naisten valmistamia käsitöitä sai ostaa itselleen lämmikkeeksi tai koristeeksi. Meklarina huutokauppa tilaisuudessa oli Antton Haavisto. Miehet osallistuivat huutaen kilpaa toistensa kanssa ja sukkiin tuli korkeitakin hintoja. Lämpimistä sukista maksettiin, ei tingitty. Kyläläiset kertoivat Kylänpään miesten olleen vähän kurillaankin, kovia ”huutajia”.

Sota-aikana lähetysseurat olivat tärkeitä tapauspaikkoja naisille, miesten ollessa rintamalla. Huolet murheet ja kuulumiset, jaettiin toisten kesken. Naisten taitavissa käsissä valmistui sukien lisäksi kaulasuojuksia ja erikoisia käsitöitä, nimittäin liipasinsormikkaita. Sormikkaat, joissa yksi sormi oli kudottu irralliseksi, helpotti aseiden käyttöä, kovissa pakkasissa. Valmiit käsityöt paketoitiin ja lähetettiin miehille rintamalle.

Talkootyö

Liedonperän lähetyspiirin toiminta on ollut erittäin aktiivista. Tarvashovissa järjestetyissä myyjäisissä, varattuna oli oma myyntipöytä usean vuoden ajan. Myöhemmin oltiin mukana toisten lähetyspiirien kanssa. Tulonlähteenä menneinä vuosina oli paperinkeräys. Keräystä hoiti hyvin aktiivinen joukko. Heistä mainittakoon Yrjö Tapani, joka kahdenkymmenen vuoden ajan kuljetti kuorma-autollaan jätepaperin pappilan aitan päätäpisteeseen. Myöhemmin Pappilan aitan keräyspaperin tuotto meni useita vuosia, yhdessä muiden lähetyspiirien kanssa, Suomen Lähetysseuralle.

Liedonperän lähetysseuroissa on aina ollut kahvitarjoilu. Sota-aikana tarjottiin korviketta ja pullaa. Jokaisella piiriin osallistujalla oli mukana omat sokerit puurasiassa. Naisten kerrottiin päivittelevän, liekö korvikkeeseen lisätty kahvia? – Niin hyvälle se maistui.

Kirkkoherra Oiva Luoto

Saarnamiehet olivat mukana lähetyspiirin toiminnan alkuvaiheissa, välittäen lähetystyön sa-

nomaa ja sen merkitystä kylän ihmisille. Pappina toimintaan osallistui sodan jälkeen, silloinen Tarvasjoen kirkkoherra, Oiva Luoto (1946-1955). Hänellä oli sodan kokeneena annettavana hengellistä, henkistä ja rakentavaa tukea, isänmaata jälleen rakentavalle sukupolvelle. Tarvasjoki oli kokenut raskaita menetyksiä, monen isän, pojan ja aviomiehen menehdittyä rintamalla. Naisia unohtamatta, he vuorostaan huolehtivat kotirintamasta, miesten ollessa sodassa. Liedonperän lähetysseuralaisten muistoissa on kirkkoherra Luodon pitämä pidempi kahvitauko, jolloin voitiin vaihtaa kuulumisia kyläläisten kesken.

Kolehti ja sen merkitys

Nyt ei pidä unohtaa, että kolehdilla oli merkittävä osa lähetystyön aineellisesta tehtävästä. Ihmiset kuljettivat kolehtirahaa nenäliinan kulumassa. Rahaa kerättiin yhteen, laskettiin tuotto ja annettiin mukaan vieraileville puhujille. Yleisesti puhuttiin ”saarnamiesten vieneen kolehdin mennessään”. Siitä ei ole tietoa, pidettiinkö rahoista tilejä vai luotettiin rahojen löytävän kohteensa.

Sipilän lauluilta 27.7.2022 Tarvasjoki Ensemble kanttori Kaisa Kraftin johdolla.

Myöhemmin on kerrottu, että kolehtivarojen vastuusta piti huolen emäntä Elma Kontto vuoteen 1942. Lähetyspiirin toiminnan vastuun ja jatkamisen seuraajaksi tuli Kauppias Helmi Virtanen. Hänen aktiivinen ja pyytetön toimintansa jatkui vanhuuden päiviin asti, usean kymmenen vuoden ajan. Aino Nurmi seurasi sisarensa jälkiä, toiminta jatkui ja kyläläiset olivat aktiivisia osallistujia. Vuodet kuluivat ja Ainonkin tuli aika jättää tehtävänsä. Mutta, ei hätää, seuraaja löytyi taas kylältä. Emäntä Tuulikki Sipilä aloitti tehtävänsä vuoden 2012 alusta.

Liedonperän lähetyspiirin 90-vuotisen historian katsauksessa mainittu kättilö, Neiti Malmström oli tehnyt useita lahjoituksia lähetystyölle, mikä ilmenee Helmi Virtasen pitämästä muistikirjasta, vuosien 1942-1963 aikana. Vieraskirjaa selaillessa, löytyy merkintöjä keräystä kolehdista viime vuosikymmenien aikana. Huolimatta siitä, että kokoontumismahdollisuudet kodeissa ovat vähentyneet ja osallistujamäärä on pienentynyt, kolehtiä on kertynyt muutamien oppilaiden koulutukseen lähetysmaissa. Lähetyspiirin vieraskirja on ainoa merkittävä tiedon välitys menneestä viimeisestä vuosikymmenestä. Liedonperän aktiivisista lähetyspiirin osallistujista on siirtynyt taivaskotiin erittäin monta kannattajaa.

Rovasti Jouko Kyyrö

Rovasti Jouko Kyyrö oli nimitetty 1970-luvun alussa Tarvasjoen seurakunnan palvelukseen. Seurakunnassa elettiin, kunnan ohella, nopeaa muutoksen ja rakentamisen aikaa. Seurakunnassa järjesteltiin erimuotoisia toimintamalleja. Seurakunta oli valinnut lähetystyön toimintaan omat nimikkokohteensa. Rovasti Kyyrö oli erittäin aktiivinen osallistuja lähetyspiirin toiminnassa. Nimikkoyhteistyön kautta, Kyyrö kertoi

lähetyskentiltä kuulumisia, joita tuli maailmalta, kuvien, kirjein ja kertomuksin. Liedonperän lähetyspiiri oli tukenut useampiakin nimikkolähettejä, sekä tehnyt yhteistyötä muiden lähetyspiirien kanssa. Mainittavia tukikohteita olivat Nepalín sairaanhoitokoulun oppilaat. Eritreassa Kuurojen lähetysten kautta, tuettiin kuuron pojan Abraham Woldain opiskelu mahdollisuus. Hänen koulunsa oli sisäoppilaitos ja opiskeluun kuului mm. koulupuku, terveydenhoito, ruoka ja tarvittavat opiskeluvälineet.

Lähetystyön merkitys on tullut lähemmäksi ihmisiä, koska nimikkolähetit ovat henkilökoh- taisesti kertoneet työstään ja kokemuksistaan lähetyskentiltä. Rovasti Kyyrön tuomat kuulumiset maailmalta toivat Liedonperän lähetyspiirin ihmisille motivaation lähetystyön toiminnan jatkumiseksi.

Rovasti Kyyröä muistellaan kiitollisena, kymmeniä vuosia kestäneestä, uskollisesta ja aktiivisesta toiminnasta lähetyspiirin tukena. Kanttori Eronen osallistui myös aktiivisesti piirin toimintaan.

Lähetyskynttelikkö

Lähetyskynttelikkö Tarvasjoen kirkossa on vuodelta 1986.

Lähetystyön alkuun saattama emäntä Laila Tapani, on hankkeen alkuunpanija. Hänen poikansa Yrjö Tapani, sekä Olavi Knaapi, kävivät Kannuksen kirkossa katsomassa mallia, lähetyskynttelikön hankintaan. Kynttelikkö tilattiin Keuhkovamaliiton työpapasta ja asetettiin alttarin oikealle puolelle Tarvasjoen kirkkoon. Kynttilöiden liekit palavat Suomen Lähetysseuran avustustyölle ja esimerkkinä sen tuotto on mahdollistanut nimikkokohteen oppilaalle koulutuksen.

Kymmenen viimeistä vuotta-poimintoja

Kirkkoherra Outi Niiniaho

Tarvasjoella kirkkoherrana ollut Outi Niiniaho muistetaan Liedonperän lähetyspiirissä aktiivisena ja kokoonkutsuvana voimana. Hänellä oli tapana soitella ja kysellä, milloin taas tavataan lähetyspiiriin merkeissä. Mainittakoon myös kanttorin sijaisuuksia hoitanut Minna Mäkinen. Outin ja Minnan läsnäolo puheineen ja lauluineen virkisti piiriläisiä tulevaan aikaan.

90-vuotisjuhlien jälkeen Liedonperän lähetyspiiri jatkoi toimintaansa. Vieraskirjaa selaillessani lähetyspiiri kokoontui vuonna 2013 n. kolmen kuukauden välein Liedonperän alueella.

Merkittävä lähetystilaisuus Tarvasjoen seurakuntatalolla oli lokakuussa 2018. Pauliina Pensikkala toi terveiset Bangkokin Armon kodista. Tilaisuuteen osallistui noin 60- henkeä. Ohjelman anti oli todella kiinnostava ja tervetullut viesti Thaimaasta.

2019 Kesäkuussa Liedonperän Isotalossa,

vietettiin muistoseurat lähetyspiiriin merkeissä. Pitkäaikainen lähetyspiiriin koossa pitävä voima, Saara Rönnemaa oli siirtynyt ajasta ikuisuuteen yli 100 vuotiaana. Saaran muistoa kunnioittamassa oli n. 30 lähetyspiiriin kannattajaa.

Samana vuonna Liedonperän lähetyspiiri koontui Aino Nurmen ja Saara Rauhanummen muistoseurojen merkeissä, Simo Tapanin ja Anja Virtasen luona n. 20 hengen osallistujien kesken.

”Yksi kesän helmistä”

Liedonperän lähetystoiminta kodeissa on hii- punut, vaan ei ole loppunut kokonaan. Tuulikki ja Risto Sipilä, aktiiviset lähetystoiminnan ylläpitäjät, niin kodissaan, kuin kokoon kutsujinakin, järjestävät yhdessä jokakesäisen musiikkitilaisuuden pihapiirissään. Sään vaihdellessa ollaan joko ulkona tai sisällä, Sipilän vanhan rakennuksen tuvassa. Ihmisten kiinnostuminen ja osallistuminen on ollut runsasta ja laulut kaikuivat musiikin tahdissa. Laulamisen innoittajina ovat paikkakuntamme ”ammattilaiset” Timo Isotalo ja Pirkko Koskinen, säestyksestä vastaa Tarvasjoki Ensemble.

kuva Eeva Sisso

Sata vuotta

Liedonperän lähetyspiirin toiminta on jatkunut keskeytyksettä, kunnioitettavat sata vuotta. Perustajajäsenet ovat siirtyneet ajasta ikuisuuteen, mutta heidän aktiivisia lähetysseura jälkeläisiä, on elossa vielä mm. Laila Tapanin poika, Ilmari Tapani sekä Yrjö Tapanin poika Simo Tapani. Liedonperän Puustellista, Fiina Rönmark:n lapsenlapsi Hannu Rönnemaa, Ilmi vaimonsa kanssa, sekä Anna Nurmen lapsenlapsi Raija Virtanen. Perinne on siirtynyt näin lapsenlapsille ja myös heidän kodeissaan olemme saaneet olla toiminnassa mukana. Lähetyspiiri on toivonut nuoremman polven mukana oloa, perinteen säilymiseksi, mutta nykyinen hektinen elämäntilanne ja työpaikan vaatimukset, asettavat rajoituksia nuorten arkipäivään. Monet muut asiat menevät edelle.

Kaikki loppuu aikanaan.....

Kiitos kaikille, jotka ovat mahdollistaneet Liedonperän lähetysseuran kokoontumisen kodeissaan, sekä kaikille aktiivisille osallistujille, puhujille, musiikin tuottajille, talkootyötä unohtamatta. Toivon lähetystyölle menestystä, voimme edelleen olla mukana lähetystyössä, osallistumalla Liedon seurakunnan Lähetystyön tiimin järjestämiin tilaisuuksiin. Tarkemmat tiedot kokoon- tumisista näkee seurakunnan tapahtumasivuilta.

Kiitos satavuotisesta toiminnasta Liedonperän lähetyspiirille. Vuodet kätkevät sisälleen uskomattoman paljon onnea, iloa, rakkautta, ystävyyttä, surua ja selvitymistä. Kaikessa on takana Jumalan suuri rakkaus meitä ihmisiä kohtaan.

Tekijä: Anna Nurmen tyttären, Annikki Rauhalan miniä, Kristiina Rauhala

KOTISEUTUA RAKENTAMASSA

HARRI HIRSinUMMI JATKAA MUISTELMIA.

Keskikoulun viimeiseltä, 5. luokalta pyrin Turun teknillisen koulun talonrakennuslinjal-le. Todistus ei riittänyt vaikka, äidinkielen ja matematiikan koetulos oli kohtalainen. Kiel-ten opiskelu oli tervan juontia, matikka sujui kohtuullisesti, historia ja luonnon historia (nyk. biologia) olivat lempiaineitani. Kielistä 1.luokan poikajoukossa olimme ”syvällisesti” päättäneet, ”kieliä ei kannata opiskella, emme tule koskaan käymään ulkomailla”. Lyhytnäköinen oli tule-vaisuuskuvamme, tosin silloin aika realistinen.

Kohokohta 5. luokan keväällä 1962 oli ”häi-rikkösiipemme” leikistä toteutunut Leningra-din luokkaretki. Luokanvalvojamme Mirjami Hännisen uurastuksesta saimme kuin ihmeen kaupalla koulun luvat ja vierailuviisumit. Neu-vostoliittoon pääsy -60 luvun kylmänsodan alkuvuosina ei ollut itsestään selvyys, votkatu-rismi tuli vasta vuosia myöhemmin.

Vanhemmiltani uhrauksia vaatineesta matkas-ta kiittäessäni kerroin, ettei minusta tule koskaan kommunistia. Olen pohtinut, miten moinen oli juolahtanut 16- vuotiaan heiveröiseen maail-mankuvaan.

Äitini (s. 1910) oli 13-lapsessa perheessä ko-kenut suoranaista puutetta, joten maailmankat-somus oli ymmärrettävästi vasemmistolainen. Isänäitini Fiina oli sokeutunut vanhuusiällä ja Rekikosken lapset Tuovi ja Timo kävivät Fi-i-nalle kaupassa. Saivat varoituksen mennessään asialle: ”älkää vaan menkö työväen kauppaan”, Fiinan katsomus oli oikeistolainen.

Työelämään

Rakennusteollisuuteen tutustuin koulun kesä-lomalla 1962, Olin Veljekset Sintosen lastuvilla-betonilevytehtaalla kesätyössä. Työ tehtaalla oli 17-vuotiaalle nuorukaiselle rankkaa, koulupo-
jan ”hienot” sormenpäät aukesivat vereslihalle aluksi, vaikka tietenkin olin kotona jo tehnyt monenlaisia töitä, sokerijuurikkaan harvennus mukaan lukien.

Keskikoulun jälkeen olin lähes vuoden ren-kinä päivätöissä Takatalossa, Pekka Vesamolla. Olin tutustunut taloon pari vuotta aikaisemmin 4H kerhon maalauskurssilla. Työt Takatalos-sa olivat varsin monipuolisia ja rakentamisen harjoitteluun sopivia. Kevättalvella sahattiin kenttäsiirkelissä isäntien tuomista tukeista heille rakennuspuutavaraa.

Rakentamisesta tuli sitten 1964 keväällä pää-työni, saatuani isän kautta harjoittelupaikan ra-kennusliike Ruola Oy:n Puhallintehtaan kontto-rilaaajennuksen työmaalta. Työmaan vastaavana mestarina oli rakennusmestari Tuomo Vainio. Hän alkoi systemaattisesti kouluttaa minua tek-nilliseen kouluun suuntaavana harjoittelijana. Suoritin työn ohessa Ratekon kurssin torni-nosturin kuljettajan työstä, sitten raudoittaja ja mittamiehen kurssit.

Armeijassa

Aikuistumiseni tapahtui, kun isäni yllät-täen kuoli 1964 marraskuussa 54-vuotiaana sydänkohtaukseen. Armeijaan lähtöni oli -65 helmikuun alusta, palveluspaikkana Korian Pioneerirykmentti. Kutsunnoissa olin anonut pioneeri aselajiin, josta sai pisteitä pyrkiessä teknilliseen kouluun. Koria oli kuuluisa rankasta palveluksesta. Pioneerialiupeerikoulullakin oli lempinimi ”valkoinen helvetti”. Aliupseerikou-lun päättyessä sain alikersantin jämät ja minusta tuli aliupseerikoulun 5. joukkueen ”santsari”, kuten au-koulun apukouluttajia nimitettiin. Ennen uuden kurssin alkua, teimme pysyvän, puisen kenttäsiilan Pähkäjärven harjoitusalueen Vääräjärvelle. Silta oli suunniteltu aliupseeri-koulun omana oppilastyönä, asepalvelusta oli suorittamassa valmiita rakennusinsinöörejä ja rakennusmestareita.

Toinen mieleenpainuva tapaus armeija-aika-nani oli syyskesällä 1965 sattunut Asevarikko 2:n räjähdys Nastolan ja Orimattilan rajalla elo-kuun 14. päivän aamulla. Neljä ihmistä sai sur-mansa Suomen ja pohjoismaiden tuhoisimpiin kuuluvassa räjähdysonnettomuudessa. Viikko räjähdyksestä saimme komennuksen alueen raivaukseen. Pioneereilla oli peruskoulutus rai-vaustyöstä, mutta saimme vielä täsmäkoulutusta suurten kranaattien ja ammusten käsittelyssä. Ennen varsinaiselle räjähdysalueelle pääsyä oli allekirjoitettava salassapitosopimus. Räjähdyk-sen voima oli vastannut pientä atomipommia, sen voimasta ja aineellisen tuhon määrästä ei haluttu antaa tietojä.

Euran Knaapi.

Armeijasta kotiuduin jouluksi -65 ja aloi-tin työt heti saman mestarin, Tuomo Vainion alaisuudessa TYKSin U-sairaalan työmaalla, pääurakoitsijana Ruola Oy. Työt kestivät n. 2,5 vuotta sairaalan valmistumiseen ja jatkuivat vuosikorjaustöillä käytössä olevassa sairaalas-sa. Kohde oli teknisesti vaativa ja olin mukana hyvin monissa työvaiheissa. Työmaa oli varsin iso, parhaimmillaan jotakuinkin 800 miestä. Se oli myös ns. työllisyyskohde, miehiä tuli aamui-sin erityisvuoroilla aina Humppilasta asti. Olin hommannut myös Rekikosken Tapion ja Karin ko. työmaalle. Teimme urakalla sekä U-sairaa-lan, että huoltorakennuksen vesikattorakenteet.

Palkka maksettiin tilipussissa käteen perjan-taisin. Pankkiin maksu alkoi yleistyä 60-luvun puolivälin jälkeen. 70-luvun lopulla pankista sai palkkakuitin, tiliotteen sekä pankkikirjaan merkinnän. Viimeiset pankkikirjat hävisivät 90-luvulla. Nyt asiakkaat hoitavat sähköises-ti etänä tiliasiansa, pankkiin ei tarvitse mennä vuosikausiin, konttoreistakin viimeisiä viedään.

Puoliso, opiskelu ja yrityselämään

Armeijan jälkeen nuoren miehen elämä al-koi ”lutviintua”. Töihin Turkuun kuljin työ-läisvuorossa, varaa omaan autoon ei ollut vielä pitkään aikaan. Aloin suunnitella ns. elintaso-siiven rakentamista kotitalon kylkeen. Sauna ja pesutilat sekä vesivessa alkoivat olla tavallisia asumistasovaatimuksia maaseudullakin. Tar-koituksena oli rakentaa pikkuhiljaa päivätyön ohessa. Auran ja Tarvasjoen yhteinen kunnan rakennusmestari Ahlberg laati pääpiirustukset skitsini pohjalta. Keväällä -66 Hietalan Veikko teki pohjan, viemärin ja vesijohdon kaivutyöt. Santalan Martti auttoi perustusten ja rungon teossa, jatkoin siitä. Saunan ja pesuhuoneen sain käyttökuntoon loppuvuodesta, muuten tilat olivat höylänlastuilla parisen vuotta. Rakenta-misesta oli tullut ammattini, se tuntui selvältä. Meitä oli muodostunut viikonloppuisin tans-seissa kulkeva, kansakouluajoilta tuttu kaveri-porukka: Saarisen Heikki, Kuukkalan Pekka,

Rostamon Jussi, Litjon Lasse ja Pentti. Saarisen Hessu oli hankkinut armeijan jälkeen vanhan Volvo PV 444. Bensat hankittiin porukalla.

Minulle jättipotti osui kohdalle saman kesän syyskuussa, kun Laurilan lavan päättäjäisissä hain Palanderin Irjaa Marttilasta tanssimaan. Tanssien päätteeksi pääsin saatolle ja siitä se al-koi, loppu on historiaa. Aloitimme seurustelun Laurilan lavaillaan jälkeen 1966. Kihlauduimme 1969 ja avioiduimme 1971. Meidät vihittiin Marttilan kirkossa ja häät pidettiin Tarvashovissa.

Pääsin teknilliseen kouluun 1969 kevään pääsykokeissa n. 300 pyrkijän joukosta, joista otettiin 30. Rakennusala oli suosittu. Aloitin kolmivuotisen (3) opiskelun syksyllä rakennus-

mestariksi. Arkkitehti Tauno Keiramo oli linjan yliopettaja ja melko tiukka harjoitustöissä. Piir-simme hakaviivaimella ja tussikynillä harjoi-tuksia kuultopaperille. Lähes kaikki piirretty piti raaputtaa Gilletin partaterällä pois, tämän tärkeän taidon opimme perusteellisesti.

Koulu alkoi sujua ja keväällä se innosti pyr-kimään teknilliseen opistoon. Pääsin läpi ja tä-mä tiesi neljän (4) vuoden jaksoa lisää, koulun puolella suoritetun lisäksi. Talonrakennuksen yliopettajana ja linjan johtajana oli arkkitehti Jarkko Koski. Hänen kanssaan teimme opiston jälkeisinä vuosina paljon yhteistyötä. Talonra-kennusopin lisäksi pääaineita olivat teräsbeto-nioppi ja statiikka, yliopettajana legendaarinen DI Birger Virolainen. Lisäksi mekaniikka I ja II opettajana Turun rakennustarkastusinsinööri DI Välimaa, teräs- ja puurakenteissa rakennus-tarkastaja DI Simo

Merimaa, betonioppi opettajana DI Martti Artukka. Matematiikkaa opetti fil.lis, yliopet-taja Antti Suhonen ja deskriptiivistä geometriaa prof. Lauri Pimiä Turun yliopistosta, kaavoit-tusta seutukaavajohtaja ark Raimo Narjus. Mo-net opettajat olivat mukana työelämässä, ja he olivat ajan tasalla teknisestä kehityksestä. Se ei välttämättä nykyisin ole tilanne. Laskutikku oli keskeinen työväline insinööriä silloin. Käyt-tö pitäisi edelleen opettaa, se havainnollistaa erinomaisesti tietokoneen laskentatapaa, liuku-lukuprosessointia. Funk-tiolaskimet tulivat ku-vaan viimeisinä vuosina, niitä emme kuitenkaan saaneet käyttää kokeissa. Tekun isolla keskus-tietokoneella, rehtori Yrjänä Vuori ja laivanra-kennuslinjan opiskelijat tekivät stabiliteetti las-kentoja. Viimeisenä opiskeluvuotena pääsimme mekin kokeilemaan momenttien laskentaa. PC-koneet alkoivat yleistyä, ja 80-luvun puolivälis-tä ne ovat olleet toimistoni tärkeä suunnittelun apuväline. Paljon teimme kehitystyötä, valmiita ohjelmistosovelluksia ei ollut, alan kehitys oli uuden vaiheen alussa.

Kolmannen luokan kevätpuolella sain yhteen-sattuman kautta tuntiopettajan viransijaisuuden -73 kevätlukukaudeksi Juhannuskukkulan Am-

mattikoulun rakennuslinjalta. Viran hoitaja, sai sydäninfarktin ja jäi sairauslomalle. Kävin kut-susta rehtorin luona esittäytymässä, opetustyö alkoi seuraavana päivänä. Pedagogista osaamista ei kysytty, eikä sitä ollut omaa opiskelua enem-män. Asiaosaamista kylläkin jo jonkin verran. Poissaoloista oltiin Tekulla tarkkoja. Kokeet ja harjoitustyöt olivat pakollisia, helpolla siellä ei päästetty, muta sain sovittua aikatauluista.

Olin saanut opiston viimeisen vuoden syksyl-lä muutaman pienehkön suunnittelutoimeksian-non, mm. Turun Ula-taxin toimiston korjaus, kaksi huoneistoa yhdistettiin Humaliston ja Yliopiston kulmassa As Oy Kasinon kulman talossa. Suunnitelma onnistui kohtalaisesti ja

Ula-taxi osuuskunnan puheenjohtaja Mauno Liitola tilasi omakotitaloonsa uuden autotallin rakennus- ja rakennesuunnittelun.

Tekun viimeinen vuosi sisälsi rakennus-suunnittelun lopputyönä pientalon suunnitte-lun. Sain Knaapin isäntäparilta (Eeva-Liisa ja Olavi Knaapi) samaan aikaan toimeksiannon suunnitella Knaapin tilan (Tieknaapi) uuden päärakennuksen. Tein sen lopputyönä.

Rakennussuunnittelua opetti arkkitehti Olavi Reima. Hän ja veljensä Kauko Reima olivat suunnitelleet muutama vuosi ennen läheisen Tarvasjoen lääkäritalon. Tasakatto ja räystäät-tömyys olivat uutta muotia arkkitehtuurissa, niin tuo lääkäritalokin. Räystäättömällä tasakatolla ehkä olisin saanut lisäpisteitä. Tänään ottaisin suunnitelmaani enemmän vaikutteita komeasta talonpoikaisarkkitehtuurista, jota Knaapin piha-piirissä oleva rakennuskanta edusti.

Valmistuin Tekulta keväällä 1974. Työpaikka oli valmiina Urakoitsijat Oy (nykyinen Har-tela Oy) Runosmäen rakennuskohteessa työ-maamestarina. Olin siellä vain yhden kuukau-den, kun siirryin Pekka Harismaan johtaman Maatalouskeskuksen suunnittelutoimistoon. Rakennusmestari Kalle Jokinen oli jäämässä eläkkeelle ja hänen paikalleen pääsin. Tämä-kään ei kestänyt neljää kuukautta pidempään,

Tekun rakennusopin yliopettajan, ark Jarkko Kosken nuorempi veli johti Projektikonsultit Oy nimistä projektinjohtoon erikoistunutta in-sinööritoimistoa Helsingissä, joka oli saanut toimeksiannon Wärtsilän uuden Pernon tela-kan ajallisen toteutuksen valvonnasta Valmetin Vuosaaren telakan myötä ja tarvitsivat Turkuun rakennusinsinööriin. Projektinjohto ja rakennut-taminen olivat uusia konsulttitoiminnan muotoja rakennusosalalla Suomessa. Työskentelin Projek-tikonsulteissa runsaat 8 vuotta. Pernon telakan rakentamisessa mukanaolo oli itselleni nuoren insinööriin tulikaste. Telakan rakentamisen his-toria kantaa nykypäivään loistoristeilijä osaami-sena ja siitä on luettavissa esim. Wikipediassa.

Tästä jatketaan seuraavissa lehdissä.

RAUHALOIDEN SUKU KIEKKOILEE NELJÄSSÄ POLVESSA

Jälkipolvi seuraa Raimo Rauhalan esimerkkiä seuratyössä

Päivi Perholla (os. Rauhala) on visainen pulma, sillä pitäisi tietää Tarvasjoen Urheilijoiden perustamisvuosi.

–Isältä se olisi tullut silmää räpäyttämättä, Päivi huokaa.

Tarvasjoen Urheilijat ja jääkiekko sekä työt sitovat Rauhaloiden sukua tiiviisti yhteen. Rauhalat pyörittävät yhdessä yritystoimintaa ja vapaa-ajalla kiekkoilevat neljässä polvessa. Aivan koko sukua ei sentään kaukalossa nähdä, mutta ainakin sen laidalla. Kolmas ja neljäs polvi pelaa, toinen polvi toimii taustajoukoissa ja mummi **Kristiina Rauhala** kannustaa katsomossa.

–Meille tämä on perheen harrastus, sydämen asia ja isän muiston vaalimista, Päivi miettii.

–Isä oli henkeen ja vereen urheilumies, hän jatkaa ja kertoo isänsä **Raimo Rauhalan** saaneen viimeiselle matkalleenkin ylleen Tarvasjoen Urheilijoiden edustusasan.

Päivin mukaan erityisesti seuratoiminnan eteen tehty työ oli Raimo Rauhalalle äärimmäisen tärkeää. Päivin veli **Henrik** ja veljenpoika **Petteri Rauhala** näkevät asian samoin. Perhe kunnioittaa Tarvasjoen Urheilijoissa vuosikymmenet vaikuttaneen, puheenjohtajanakin toimineen ja kunniapuheenjohtajaksi nimetyn isän ja isoisän perintöä antamalla oman panoksensa seuratyöhön. Henrik esimerkiksi jatkaa isänsä jalanjäljissä Tarvasjoen Urheilijoiden puheenjohtajana.

–Jatkamme perinnettä, johon olemme kasvaneet, TarU Hockeyn valmennuspäällikkönä toimiva ja U11-joukkuetta valmentava Petteri sanoo ja toteaa osan perintöä olevan, että harrastuksia halutaan mahdollistaa myös muille kuin vain omille lapsille.

Jäähallista kiekkopolulle

Petteri kuuluu ensimmäisiin sukupolviin, jotka ovat ammentaneet kiekko-oppinsa jäähallissa. Tarvasjoen jäähallin valmistuessa hän oli vielä alle kouluikäinen. Jäähalli on mahdollistanut monelle alueen kiekkojuniorille paitsi aktiivisen harrastamisen myös pääsyn korkeammille sarjatoimintaan.

soille. Petterinkin kiekkopolku kulki Tarvasjoelta nuorten ylimmille sarjatasoille asti. Jälkikasvu sai palaamaan kasvattajaseuran tukijoukkoihin.

Myös Petterin isällä **Marko Rauhalalla** intoa jääkiekon pelaamiseen olisi ollut, mutta hänen lapsuus- ja nuoruusaikanaan mahdollisuudet olivat rajallisemmat. Jääkiekon sijasta Marko kunnostautui yleisurheilussa. Jääkiekko kuitenkin kulki rinnalla talvikausien harrastuksena ja 14–15-vuotiaana juniorina Marko pääsi pelaamaan myös Tarvasjoen Urheilijoiden edustusjoukkueessa.

Junnuvuosilta on Markolle jäänyt lämpimiä ja hauskoja, joskin nykyajan näkökulmasta hieinan hurjia muistoja. Esimerkiksi pelimatkoja tehtiin pakettiauton takaosassa tai linja-autolla, jossa ei ollut penkkejä.

–Ne olivat mukavia reissuja, Marko myhäilee.

Perheen yhteistä aikaa

Markon lapset **Petteri**, **Valtteri**, **Oskari** ja **Karoliina** ovat kaikki perineet innostuksen urheiluun ja saaneet jääkiekkokokipinän, samoin Päivin pojat **Samuli** ja **Santeri** sekä Henrikin poika **Rony**. Henrikin tytär **Enni** on vielä hieinan pieni kiekkoilemaan, mutta kannustusjoukkoihin hänkin jo pääsee.

Valtteri, Oskari, Samuli ja Santeri pelaavat kaikki tällä kaudella TarU:n edustusjoukkueessa III-divisioonassa. U19-joukkueen pelureihin lukeutuva Rony on myös päässyt serkkujen rinnalle edustusjoukkueen peleihin. Karoliina kiekkoilee TarU:n Ladyissa ja seuraa aktiivisesti edustuksen pelejä. Myös Rauhalan suvun neljännessä polvessa urheilu- ja kiekkoinnostusta riittää. Petterin poika **Rasmus** pelaa U11-joukkueessa ja tytär **Anette** käy kiekkokoulua.

Oskari, Samuli ja Santeri ovat Petterin tavoin käyneet pelaamassa korkeimmilla kilpasarjatasoilla. Sekä Markon että Päivin mukaan poikien paluu kasvattajaseuraan ja ”kilpailusaagan” päättymisen on tuntunut mukavalta ja helpottavalta. Sisarukset seuraavat edustuksen pelejä useimmiten yhdessä toimitsijakopista käsin. Henrik ei myöskään ole kaukana, sillä hän toimii edustuksen joukkueenjohtajana.

kuvat Marika Timonen

Kristiina Rauhala seuraa aktiivisesti jälkipolven kiekkoharrastusta ja viettää paljon aikaa jäähallilla.

–Nautin enemmän tästä sarjatasosta, näitä pelejä on kiva katsoa. Ylemmillä sarjatasoilla peli on liian totista, Marko tuumaa ja toteaa, että perheen yhteen kokoava harrastus on hienoa yhteistä aikaa.

–Meillä molemmat pojat ovat täpinöissään nimenomaan TarU Hockeystä, Päivi puolestaan kertoo ja vertaa, että paluu kotiseuraan on vähän kuin kotiinpaluu ulkomailta vaihto-oppilasvuoden jälkeen.

Mummikin kannustaa

TarU:n edustusjoukkueen ympärillä on tällä hetkellä hyvä henki päällä, mitä on Markon mukaan ollut ilo seurata. Joukkueen pelaajista moni on Tarvasjoen omia nuoria, joiden kaverit ja sisarukset seuraavat ”hivilaumaa” kannustamaan myös vieraspeleihin. Marko laskee kannustusjoukot osaksi joukkuetta.

Katsomossa Kristiina-mummi eläytyy peleihin siinä missä nuoriso-osastokin. Kannustettavaa riittää, kun edustuksen pelien lisäksi Kristiina käy katsomassa Ronyn ja Rasmuksen joukkueiden pelejä. Kannustaminen on hänelle tuttua jo omien lasten urheiluajoilta.

–Tämä on minun harrastus ja elämäntapa. Elämistä lasten harrastusten myötä. Pelien kat-

sominen tuo iloa, Kristiina sanoo ja huomauttaa, ettei sellaista urheilukenttää ole, jolla hän ei olisi käynyt.

Liikunnallisena ihmisenä Kristiinaa ei hätkäytä, vaikka jääkiekossa välillä vähän laivat rytisevät.

–Jääkiekossa on vauhtia ja vaarallisia tilanteita, hän vain toteaa.

Vahingot ja loukkaantumiset eivät tietenkään ole mukavia, mutta Kristiina huomauttaa, että välillä elämässä sattuu muutenkin. Tappioita hän osaa tarkastella rakentavalta kannalta.

–Tappiot kuuluvat elämään, muutenhan sitä kulkisi liikaa nenä ylöspäin.

Mukavinta jälkipolven harrastusten seuraamisessa on hänen mukaansa ollut huomata, miten serkukset pitävät yhtä eikä kukaan ole ollut toisilleen menestyksestä kateellinen. Perheen positiivisuudesta ja yhteishengestä hän antaa kiitokset anopilleen, jonka kannustavuudesta hän sanoo yrittäneensä ottaa oppia.

Jos Tarvasjoen jäähallia ja TarU Hockeystä ei olisi, Kristiina ja Marko uskovat, että perheellä joka tapauksessa olisi jokin yhteinen urheilullinen harrastus. Markon mukaan isomprien esimerkillä on ollut iso vaikutus suvun pienimpien innostuksen syntymiseen.

Marika Timonen

Henrik Rauhala (vas.) ja Petteri Rauhala (oik.) toimivat TarU:n taustajoukoissa, Samuli Perho, Oskari Rauhala, Santeri Perho, Valtteri Rauhala ja Karoliina Rauhala puolestaan kiekkoilevat. Kiekkoinnostus on tarttunut myös Petterin lapsiin Rasmukseen ja Anetteen.